

Kalven volgens planning

Gespreide kalving veterinair aan te bevelen door lage infectiedruk

Afkalven in het voorjaar, het najaar of liever gespreid?

Iedere vleesveehouder heeft zo zijn eigen argumenten voor een ideaal afkalfpatroon. Arbeidsdruk, afzetspreiding en het voorkomen van ziekten spelen een rol.

Een 'worstcasescenario'. Een jonge vaars kalft in het najaar af, weegt zo'n 500 tot 550 kilo en is de laatste maanden in het weiland niet bijgevoerd, want er stond nog gras genoeg. Ze is in een behoorlijk magere conditie, vooral omdat haar kalf de laatste twee maanden flink is gegroeid en het de moeder als het ware heeft 'opgegeten'. Ze zette nog wel een levend en gezond kalf op de wereld, maar biest heeft ze eigenlijk onvoldoende en ook de kwaliteit laat te wensen over.

Het kalf maakt zo een slechte start. Als het drie tot vier maanden oud is – het is dan ondertussen rond de jaarwisseling – wordt het gespeend, net als de vele andere kalveren die in dezelfde periode zijn geboren. Samen gaan ze in een hok, dichtbij de rest van de veestapel. De infectiedruk op het bedrijf is in de stalperiode inmiddels flink opgelopen en dat zorgt ervoor dat er in de moeilijke maanden januari en februari een enorme griepdruk op het bedrijf heerst.

De gevolgen zijn: ziekte, sterfte en groeiachterstand bij de kalveren. En de vaars? Die is door haar negatieve energiebalans zo onder druk gezet dat ze haar bronstigheid niet zal vertonen en veel te laat aan haar tweede kalving toekomt. 'Wanneer je vaarsen op een jonge leeftijd, twee maanden eerder, laat kalven, moet het management goed zijn, anders is de schade groter dan de meeropbrengst', aldus dierenarts Piet Demeuter.

Gespreide kalving

Zo kan het gaan als vleesvee in het najaar kalft en alles tegenzit. 'Eigenlijk zou je als vleesveehouder zo min mogelijk kalvingen moeten hebben tussen juli en oktober', zegt Demeuter. 'Wanneer je de kalveren speent op zo'n drie maanden leeftijd neemt hun weerstand af, schakelen ze om van passieve naar actieve immuniteit en dan zit je net in de periode met de zwaarste griepdruk.'

Demeuter wikt en weegt over de vraag wat het bes-

Infectiedruk groot gedurende stalperiode

te jaargetijde voor dieren is om af te kalven. Hij weet dat elke vleesveehouder bedrijfsspecifieke argumenten heeft om de ideale periode te kiezen voor het afkalven van de koeien. 'Mijn voorkeur heeft een gespreide kalving, zo veel mogelijk verdeeld over het jaar. Daardoor blijft de infectiedruk gelijkmatig en daarmee voorkom je problemen.'

Vermijd lange tussenkalftijd

Vleesveehouders weten steeds beter het afkalfpatroon van hun veestapel te beïnvloeden. Vooral grotere bedrijven hebben hiervoor een strategie, omdat een goede planning problemen met de gezondheid van de dieren voorkomt. Bij hobbybedrijven of bedrijven met een neventak spelen vaak andere dingen mee bij het plannen van de kalveren. Zo zullen akkerbouwers in de oogstperiode liever geen kalvende koeien hebben en iemand met een baan buiten de deur probeert juist weer de kalveren in een korte specifieke tijd geboren te laten worden. Dirk Audenaert van de Boerenbond bevestigt dit. 'Het zijn allemaal goede redenen als dat bij je bedrijf past en als het past bij jou als veehouder.' Hij adviseert wel om consequent aan een systeem vast te houden. 'Bepalend voor de economie op het bedrijf is een zo kort mogelijke tussenkalftijd, laat die dan ook niet uitlopen.'

Audenaerts ervaring is dat koeien het beste drachtig worden in de maanden mei en juni. 'Dan lopen ze in de wei en is het voeraanbod perfect. Bovendien zijn de dagen langer en daardoor laten ze de tochtigheid beter zien. Dat is in de maanden november tot januari toch heel lastig.' Het is financieel vooral schadelijk de koeien te laten 'overlopen' om ze bewust in een latere periode te laten kalven. 'Dan kun je ze beter tussen januari en juli insemineren of bij de stier laten lopen en koeien die dan nog niet drachtig zijn verkopen. Een lange tussenkalftijd kost altijd geld.'

Management aanpassen

Als het toch het allerbeste past om in het najaar de koeien te laten kalven, is het vooral van belang het management daarop aan te passen, luidt het advies van Demeuter. 'Zorg er dan wel voor dat je de koeien in het najaar flink bijvoert, zodat ze tussen 600 en 650 kilo wegen bij afkalven.' Ze hebben dan genoeg gewicht om het kalf die eerste periode van genoeg en goede biest te voorzien. 'Met voldoende

Het jaarrond afkalven bij Geert Demasure

De 150 kalvingen op het bedrijf van Geert Demasure in Avelgem vinden over het hele jaar verdeeld plaats. 'De akkerbouwtak loopt zo'n beetje van half maart tot half december met enkele pieken, daar kan ik geen rekening mee houden.' De vleesveehouderij heeft een hogere prioriteit, geeft Demasure aan. 'Ik wil niet een maand in kalven uitlopen omdat de koeien in een bepaalde periode moeten afkalven, dat kost geld. Het streven is een zo kort mogelijke tussenkalftijd.'

Toch geeft Demasure aan dat het in bepaalde perioden van het jaar moeilijker is om de koeien drachtig te krijgen. In een hete zomermaand bijvoorbeeld en in de donkere wintermaanden worden de koeien moeilijker bronstig. 'Vooral bij ki is de kans groter dat ik een bronst mis tijdens een piekperiode

in de akkerbouw, dan zie ik de dieren enkel bij het voeren.' Het kan zijn dat er vijf of dertig kalveren in één maand geboren worden. 'Ik heb veertig kalverhokken waar ze drie weken in blijven', vertelt de vleesveehouder. 'Maar het stoort me niet als een hok één of twee maanden leegstaat.'

Aan de andere kant kan de infectiedruk behoorlijk oplopen bij veel geboorten. Naast de leegstand en het goed ontsmetten van de kalverhokken krijgen de dieren de eerste twee dagen zuivere biest en daarna nog drie weken 100 ml biest toegevoegd aan de kunstmelk. Ook krijgen ze nog 50 tot 100 milliliter serum. 'Dat maken we op het eigen bedrijf. We nemen van oudere koeien zo'n 6 tot 10 liter bloed af, laten dat staan, scheiden het serum en vriezen het in.' Deze koeien worden regelmatig geënt tegen kal-

Geert Demasure: 'Serum helpt de weerstand van kalveren verhogen'

verdiarree (met Lactovac), bvd, ibr en blauwtong en hebben zeer bedrijfsspecifieke antistoffen die in het serum opgeslagen liggen. 'Het is geen wondermiddel, maar we proberen het op alle punten zo goed mogelijk te doen om ziekten bij de jonge kalveren te voorkomen.'

Schone huisvesting apart van oudere dieren verlaagt ziektekans

gewicht beginnen ze tenminste met een goede weerstand.'

Scheer kalveren, zorg voor een schone huisvesting en huisvest de kalveren apart van de oudere dieren raadt Demeuter verder aan. 'En vaccineer tegen griep. Veehouders kunnen beter geld uitgeven aan twee of drie keer vaccineren dan alle schade rondom de griep incasseren.' De dierenarts hanteert een pinkengriepenting met eerst een levend virus en daarna met een dood virus. 'Liever één maal te veel dan te weinig. Dat zeg ik niet om veehouders het geld uit de zak te kloppen, maar vooral om ellende te voorkomen.' De dierenarts weet dat een griepidemie financieel behoorlijk uit de hand kan lopen. 'Niet alleen omdat er dieren sterven en je een dure behandeling moet toepassen, maar vooral omdat er veel groeiachterstand is. Dat blijf je altijd zien.'

Infectiedruk verlagen

De dierenarts geeft aan dat met name aan het einde van de winterperiode naast griep ook veel diaree, een andere belangrijke doodsoorzaak bij kalveren,

voor extra problemen zorgt, vooral wanneer de kalveren gezoogd worden. De stalperiode zorgt voor een gestaag groeiende infectiedruk, waarbij het moeilijk is de stal honderd procent hygiënisch schoon te houden. Het zijn volgens Demeuter vooral virale en parasitaire infecties die dan optreden, zoals cryptosporidium en rota- en coronavirus. Ook hierbij geeft de dierenarts aan dat het vaccineren van de jongere kalveren ondersteuning geeft bij een goede immuniteit. 'Dat kan de dieren door een moeilijke periode heen helpen.'

Naar inschatting van Demeuter kalven de meeste koeien af in de periode half februari tot half april. 'Dat is net aan het eind van de stalperiode en dan is de infectiedruk vaak op zijn hoogst', zegt hij. Het kan helpen een stuk van de stal een tijdje leeg te laten staan en te ontsmetten om zo de infectiedruk te laten afnemen. 'Hoe langer de stalperiode is, hoe minder de weerstand van de dieren.'

Alice Booij